

Riksdagens protokoll

2011/12:16

Torsdagen den 13 oktober

Kl. 14.00 – 15.01

Protokoll
2011/12:16

1 § Frågestund

Frågestund

Anf. 1 ANDRE VICE TALMANNEN:

Jag hälsar statsråden välkomna till dagens frågestund.

Brott mot arbetsmarknadslagar

Anf. 2 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Min fråga riktas till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström.

Den svenska modellen på arbetsmarknaden fungerar väl, med vissa undantag. Vi har sett hur människor från olika länder men även människor boende i Sverige utnyttjas av oseriösa arbetsgivare. Hotell- och Restaurangfacket har gjort nedslag på 54 arbetsplatser och konstaterar att på flertalet av arbetsplatserna begås allvarliga lagbrott. Människor utnyttjas. Nu har en kinesisk gästarbetare fått skadestånd tack vare Hotell- och Restaurangfackets kampanj och arbete.

Min fråga till arbetsmarknadsministern är: Vilka åtgärder avser arbetsmarknadsministern att vidta för att komma till rätta med arbetsgivare som bryter mot lagen?

Anf. 3 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Jag delar Eva-Lena Janssons uppfattning att den svenska modellen är bra och att parterna tar ett stort ansvar. Men det räcker inte utan det behövs också tillsyn. Därför är en av Arbetsmiljöverkets viktigaste uppgifter att ha tillsyn över arbetsmarknaden och i vissa fall komma med krav och utdöma vite. Dessutom har vi en prövning som görs av de rättsliga myndigheterna, till exempel när det gäller människohandelsbrott. Även där förekommer förundersökningar.

Jag tycker att det finns en ordning som gör att vi kan upptäcka brotten – inte alla, men många – och vidta åtgärder så att ingen människa ska behöva bli utnyttjad i Sverige.

Anf. 4 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Regeringen har gett till känna att det är viktigt att människor sköter sig. Det tycker jag också, men även arbetsgivarna måste sköta sig genom att vara goda arbetsgivare. Vi har i dag många oseriösa arbetsgivare som utnyttjar människors belägenhet. Fackföreningarna kan

kontrollera en del, liksom Skatteverket, och då är det viktigt att de får ordentliga resurser. Framför allt är det viktigt att se till att det finns ordentliga straff när arbetsgivare begår lagbrott.

Min fråga kvarstår därför: Vad tänker ministern vidta för åtgärder så att arbetsgivarna förstår att de inte kan utnyttja människor som slavar på arbetsmarknaden i Sverige?

Anf. 5 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Jag delar helt uppfattningen att människor varken kan eller ska tillåtas utnyttja andra på arbetsmarknaden. Just nu har Arbetsmiljöverket en stor kampanj riktad till utländsk arbetskraft med information på en mängd olika språk. Redan under ett dygn hade den webbsidan fler träffar än Arbetsmiljöverkets vanliga webb har under flera månader. Det finns alltså ett stort intresse. Det är en viktig fråga.

Dessutom har vi en utredning på remiss om smartare sanktioner rörande arbetsmiljöbrott och förseelser. Den får till följd att fler arbetsgivare ska kunna få kontrollavgifter för att på så sätt stävja brott mot arbetsmiljölagen och de mildare fallen. De grövre fallen ska precis som tidigare hanteras av våra rättsliga myndigheter. Jag hävdar att vi tar frågan på stort allvar.

Arbetslösheten

Anf. 6 ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Även min fråga går till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström.

Det är minst sagt oroliga ekonomiska tider i Europa, vilket också påverkar oss i Sverige. När vi lämnade riksdagen vid midsommar gick de flesta siffror åt rätt håll. Tillväxten steg och arbetslösheten skulle sjunka – trodde vi. Under sommaren var det mycket som skakade, och prognosen har drastiskt förändrats sedan dess. Regeringen räknar i budgetpropositionen med att arbetslösheten nästa år kommer att ligga någonstans på i genomsnitt 7,8 procent. Därför är det lätt att känna oro över den situation som många som redan i dag är arbetslösa, och har varit det under en tid, möter och hur de åter ska få möjlighet att komma in på arbetsmarknaden.

Jag undrar hur arbetsmarknadsministern ser på den utmaningen och om det finns tillräckliga resurser att möta nedgången.

Anf. 7 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Jag delar Elisabeth Svantessons oro för framtiden. Vi vet väldigt lite om hur omvärlden kommer att påverka Sverige, vår exportindustri och våra underleverantörer.

Regeringen har utöver det normala satsat 8,1 miljarder extra på arbetsmarknadspolitik just i syfte att färre ska hamna i långtidsarbetslöshet och att fler kan lämna arbetslösheten. Vi stärker Arbetsförmedlingen med 1,2 miljarder så att de som är arbetslösa får bättre stöd och ökad kvalitet. Vi ser också till att det är billigt att anställa unga människor, för de har en särskilt utsatt situation. Vi halverar lönekostnaden för ungdomar, vilket jag tror är en viktig åtgärd bland flera andra.

Anf. 8 ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag tackar för svaret.

Arbetsmarknadsministern nämnde ungdomar som en grupp. En annan grupp som man kan känna sig bekymrad över är de som har en funktionsnedsättning. Många arbetar och har den nedsättningen, men det finns också personer som har svårt att ta sig in därför att de möts av ett funktionshinder när de kommer ut på arbetsmarknaden. Den grupp som har dessa problem och stöter på dem på arbetsmarknaden blir inte precis mindre.

Jag undrar om det finns särskilda insatser som regeringen kan göra när det gäller den gruppen.

Anf. 9 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! De tre svåra grupperna i detta sammanhang är de funktionsnedsatta, alltså de med nedsatt arbetsförmåga, ungdomar utan skolunderbyggnad och utrikes födda. Dessa grupper satsar vi särskilt på. Många som fått nystartsjobb är funktionsnedsatta personer. Ett nystartsjobb betyder att man halverar arbetsgivarens sociala avgifter.

Nu ser vi också över de stöd som finns. Det finns många olika stöd från samhällets sida såsom lönebidrag och särskilda anställningsstöd. Dem ser vi nu över för att göra dem ännu träffsäkrare. Vad gäller funktionsnedsatta har vi dessutom höjt nivån på arbetshjälpmedel så att en arbetsgivare kan få upp emot 100 000 kronor per år och anställd för att anpassa arbetsplatsen. På så sätt kan vi göra det lättare för funktionsnedsatta att komma in på arbetsmarknaden.

Vi har, vågar jag påstå, mycket resurser. Det som krävs är att arbetsgivare också vill anställa och ta emot människor med nedsatt arbetsförmåga. Det är den stora utmaningen. Resurser finns i systemet.

Klustervapen

Anf. 10 PETER RÅDBERG (MP):

Herr talman! Jag har en fråga till utrikesminister Carl Bildt.

Sverige skrev på Oslokonventionen år 2008. Det innebär att Sverige åtagit sig uppdraget att skrota klustervapnen och successivt fasa ut dem. Utrikesministern har den senaste tiden uttryckt sig i positiva ordalag om att skriva under det så kallade CCW-protokollet, som innebär att man legitimerar klustervapen i ytterligare tolv år. Då talar vi om tolv år från att det startar. I realiteten kan det handla om 15–20 år. Bifallet till CCW-protokollet står i motsättning till Oslokonventionen, som Sverige skrivit på.

Min fråga till utrikesministern är: Hur kommer utrikesministern att förhålla sig till protokollet?

Anf. 11 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Det är alldeles riktigt som Peter Rådberg säger. De som erinrar sig de diskussioner vi tidigare hade i denna fråga minns att jag uttalade mig mycket tydligt för begränsningar för de stater som faktiskt har klustervapen. Problemet med Osloprotokollet är att det huvudsakligen handlar om länder som inte har klustervapen. Sverige kan man disku-

Prot. 2011/12:16

13 oktober

Frågestund

tera. De stora användarna av klustervapen begränsas ju inte alls av det protokollet.

CCW-protokollet begränsar de länder som på ett ganska påtagligt sätt faktiskt har klustervapen. Att det avtalet kan föras i hamn ligger entydigt i vårt intresse. Det ligger väl i linje med svenska ambitioner vad gäller rustningskontrollpolitik.

Anf. 12 PETER RÅDBERG (MP):

Herr talman! Jag tackar för svaret.

När det gäller klustervapnen skickar CCW-protokollet en tydlig signal, om nu Sverige skulle skriva på det. Tittar vi på intentionen i Oslokonventionen innebär den att man inte får tillverka, sälja och så vidare. Det är mycket viktigt.

Länder som Mexiko, Österrike och Nya Zeeland har framfört ganska tung kritik mot protokollet. Det skulle därför vara klädsamt om Sverige kunde vara bland de länder som står upp för att inte skriva på det.

Anf. 13 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Sverige tillhör de länder som vill åstadkomma resultat. Det är klart att vi kan säga att vi är emot alla kärnvapen och fördöma de kärnvapenreduktioner som faktiskt sker därför att de inte tar bort alla kärnvapen med en gång. Det är väl möjligtvis användbart som plakatpolitik, men det är inte så praktisk politik för att förändra hur världen ser ut.

Nu har vi möjligheter i en förhandling som omfattar inte alla men åtskilliga av de stora användarna av klustervapen att få någonting som begränsar klustervapen, i motsats till det Osloprotokoll som vi ska återkomma till riksdagen inom kort om ratificeringen av, men som i realiteten har en mycket liten påverkan på den förekomst av klustervapen som finns. Det här är praktisk politik för en bättre värld, till skillnad från plakatpolitik för hemmakonsumtion.

Arbetsmarknaden för utsatta grupper

Anf. 14 CHRISTER NYLANDER (FP):

Herr talman! Det har i dag kommit nya siffror från Arbetsförmedlingen om situationen på svensk arbetsmarknad. De visar att arbetslösheten fortsätter att sjunka, i alla fall det senaste året, men att takten på nyskapande av jobb ser ut att åtminstone avta. Det finns väl all anledning att fundera på dels vilken dimensionering vi gör på arbetsmarknadens politik, dels vilka insatserna i sig är.

Det som var uppe i en tidigare fråga var att det finns vissa grupper som generellt sett har det svårare. Oavsett om det går bra eller dåligt på svensk arbetsmarknad är det vissa som har det svårare. Några av dem är ungdomar, andra är nyanlända. Jag skulle vilja fråga arbetsmarknadsministern om det finns anledning att fundera ytterligare på vad vi kan lära av andra länder som är bättre än vi i dessa avseenden.

Anf. 15 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! En viktig del i EU-samarbetet är det vi diskuterar på möten med arbetsmarknadsministrar. Det som skiljer Sverige från våra

grannländer i Europa – jag träffade dem för några veckor sedan – är att vi nu har möjlighet att satsa stora resurser, medan man i andra EU-länder gör drastiska neddragningar och i princip ägnar sig åt kontantstöd.

Jag tycker definitivt att vi gör mycket som är på rätt väg. Jag nämnde tidigare för Elisabeth Svantesson att det krävs att arbetsgivare tar till vara den kompetens som finns, särskilt bland de utrikesfödda. Bara i Västra Götaland finns det 1 400 arbetslösa ingenjörer. 50 av dem har forskarbakgrund. De kommer inte in i de lediga jobb som finns. Där har vi en stor utmaning, och där kan vi lära oss av andra hur man jobbar mot fördomar och mot diskriminering.

Anf. 16 CHRISTER NYLANDER (FP):

Herr talman! I en annan del av det här huset sitter just nu den danska arbetsmarknadsministern på ett folkpartiseminarium och berättar om erfarenheter från Danmark. Det är klart att jag inte begär att den svenska arbetsmarknadsministern ska säga att vi ska kopiera den danska modellen, men det finns inslag i den som gör att ungdomar får det något lättare. Det är lägre ungdomsarbetslöshet över tid än i Sverige, och nyanlända och utrikes födda har lättare att komma in på arbetsmarknaden.

Vi kan inte kopiera den danska modellen, men kan vi lära någonting av den danska modellen, som innehåller ökad flexibilitet men också säkerhet och trygghet mellan jobb?

Anf. 17 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Vi kan definitivt lära oss av andra länder. En viktig del som vi har lärt oss är lärlingsanställningar och lärlingsutbildningar i olika former, men också att man har en skola som levererar mer kunskap och mer eftertraktad kunskap för vad arbetsmarknaden behöver och att man bygger en bro mellan skolan och arbetslivet.

Det vi förbereder nu inom regeringen är en utredning om lärlingsprovanställningar. Ungdomar under 23 år ska kunna få en koppling och lära sig ett arbete ute på arbetsplatser, speciellt de ungdomar som kanske just för stunden inte är så motiverade att gå i skolan.

I grunden tycker jag att den svenska modellen fungerar bra. Parterna tar ett stort ansvar för lönebildningen. Det tycker jag är viktigt att poängtera.

EU och Cypernkonflikten

Anf. 18 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Min fråga går till utrikesminister Carl Bildt.

I går hade vi besök av generalsekreterare Ban Ki Moon. Han kommer inom kort att möta företrädare för de två delarna på Cypern. Eftersom Cypern kommer att bli ordförandeland i EU från halvårsskiftet 2012 vore det fantastiskt om detta ordförandeskap skulle ha bäddats med en försoning mellan Cyperns delar.

Jag skulle vilja höra om utrikesministern kan ge några signaler om EU:s arbete för att underlätta och främja en sådan positiv förhandlingslösning på en långdragen och förödande konflikt.

Prot. 2011/12:16

13 oktober

Frågestund

Anf. 19 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Få saker skulle göra mig lyckligare än att kunna ge ett positivt svar till Kerstin Lundgren vad gäller utsikterna för en fredsöverenskommelse på Cypern. Jag var inte i Stockholm i går och träffade generalsekreteraren, för vi hade ett stort ministermöte uppe i Kiruna, men jag hade möjlighet att tala rätt utförligt häromdagen med Alexander Downer, som är FN:s generalsekreterares speciella representant och som sköter dessa förhandlingar.

Även om förhandlingarna i teknisk mening går framåt, vilket är bra när det gäller att åstadkomma lösningar – och vi vet ungefär hur en lösning ska se ut – är det så att den politiska situationen i Republiken Cypern nu är sådan att det är svårt att vara alltför optimistisk. Därför har vi anledning att också förbereda scenarier som är lite mer bekymmersamma.

Denna konflikt borde enligt min mening ha lösts för länge sedan. Det är en akut delning av ön sedan 1974. En de facto-delning skedde redan 1963, nästan omedelbart efter självständigheten. Det är klart att det är ett misslyckande för oss alla att man inte har kunnat komma över detta.

Anf. 20 KERSTIN LUNDGREN (C):

Herr talman! Det är tragiskt att höra att optimismen saknas. Naturligtvis har FN-spåret varit vitalt och är vitalt. Men EU har också ett ansvar som problemlösare. Det vore intressant om EU i sitt inre arbete, inte minst i dessa dagar, kunde bidra aktivt till att skapa bättre förutsättningar för framgång i denna långdragna och förödande konflikt. Jag vill höra om utrikesministern anser att den typen av resonemang kan föras och förs inom EU.

Anf. 21 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! EU:s dilemma är att EU inte har möjlighet att verka som EU, av den enkla anledningen att den ena sidan i förhandlingen sitter runt bordet när vi diskuterar i EU och den andra sidan inte gör det. Ty följande kan frågan egentligen inte diskuteras. Detta är en konflikt där EU som sådant icke kan verka. Därför är det FN vi har att förlita oss på.

Vad EU, eller kommissionen för att vara exakt, kan göra är att ställa expertis till FN-medlingens förfogande, och det gör kommissionspresidenten Barroso och ett antal personer som arbetar med detta och ger tekniskt underlag, för det handlar också om att arbeta med anpassningen till aki och till beslutsfattandet i största allmänhet inom EU. Det sker mycket aktivt och är betydelsefullt för FN, men EU som sådant kan inte agera.

Enstaka stater inom FN kan agera i förhållande till Nicosia och republiken, till den turkcypriotiska ledningen, till Ankara och i någon utsträckning till Aten. Sverige tillhör de nationer som är rätt aktiva i det hänseendet. Men vi är relativt få inom EU-kretsen.

Anf. 22 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Herr talman! Jag har en fråga till utrikesminister Carl Bildt.

Det är väldigt många kristna som har levtt i skräck och dött för sin tros skull under detta århundrade. Det har vi sett i Sudan, i Irak och senast i Egypten. Nyhetskanaler har visat att regimen inte kan hålla tillbaka det sektaristiska våldet och dessutom utövar sådant själv. Samma sak kan vi räkna med i Irak när de västerländska trupperna åker hem.

Regeringen ville inte nämna de kristna vid namn när den tidigare gjorde ett fördömande. Man valde i stället en allmän hållning. Det gör att de religiösa klumpas ihop i en grupp som en identitetslös massa. Fördömandet saknar därför tyngd, tycker jag.

Kommer regeringen att fortsätta att ignorera de kristnas situation i Egypten och Irak genom den allmänna hållningen?

Anf. 23 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Det är lite ”Ska du sluta slå din fru?” över frågeställningen. Ska vi fortsätta att ignorera dem? Det har vi inte gjort! Vi har varit rätt aktiva. Inom EU-kretsen har vi diskuterat åtskilligt som vi ska göra när det gäller både kristna och övriga. Det är korrekt, Margareta Sandstedt, att det inte bara handlar om kristna utan också om andra.

Vi diskuterade detta vid det senaste mötet i Luxemburg, och jag uttryckte oro över både de ökade motsättningar vi ser mellan shia och sunni med de konsekvenser detta kan få och den utsatta situationen för inte minst olika typer av kristna minoriteter. Det kan vara kopterna i Egypten, som är i fokus just nu, men det kan också vara de två miljoner olika kristna vi har i Syrien. Självfallet kan det även gälla den situation vi har haft i Irak och som har fått konsekvenser också för Sverige.

Alldeles självklart tar vi upp de kristna minoriteternas situation, och det kan finnas skäl till att de står oss närmare, men det innebär inte att vi kan bortse från att detta är ett fenomen i Mellanöstern i dag som också har andra aspekter.

Anf. 24 MARGARETA SANDSTEDT (SD):

Herr talman! Tack, utrikesministern, för svaret! Jag vill dock framhålla att det är en del medlemsländer som särskilt har önskat och tryckt på för att man ska nämna de kristna vid namn. Jag är besviken över att man härifrån inte verkar vilja göra samma sak och tala klarspråk. Jag beklagar detta.

Anf. 25 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Vi nämner vid namn när det finns anledning till det i den konkreta situationen. Men när vi talar generellt om situationen i Mellanöstern är nu minoritetsproblematiken vidare än bara den kristna minoritetsproblematiken. Det kan finnas kvarvarande judiska minoriteter – de är dock inte många – som också har en mycket svår situation. Det finns en motsättning mellan shia och sunni. Det finns också andra typer av minoritetsgrupperingar.

Över huvud taget är det en situation där minoriteter är i ett mer utsatt läge. Då har vi ett ansvar att göra det lilla som vi kan göra på avstånd för att försöka hjälpa dem. Kristna grupper – kopterna i Egypten – är just nu i fokus, men det finns också anledning att uppmärksamma Syrien, och vi har tidigare uppmärksammat situationen för de olika kristna grupperingarna i Irak.

Kostnaden för försörjningsstöd

Anf. 26 JOSEFIN BRINK (V):

Herr talman! Jag har en fråga till arbetsmarknadsminister Hillevi Engström, och den handlar om kostnaderna för försörjningsstöd – eller socialbidrag, som det vanligen kallas – som ökar kraftigt. Under hela 2010 betalades 9 ½ miljard ut i försörjningsstöd, och under första kvartalet i år har redan 5 miljarder betalats ut.

Bakom dessa siffror döljer sig enligt bland andra SCB och fackförbundet SSR i huvudsak ett ökande antal arbetslösa som inte längre har rätt till arbetslöshetsersättning. Framför allt är det unga människor som nu tvingas söka socialbidrag.

När regeringen försämrade arbetslöshetsförsäkringen 2007 var detta en av de saker som det varnades för: När man slopar studerandevillkoret kommer framför allt fler unga att tvingas söka socialbidrag i stället. De farhågorna håller nu på att besannas.

Försörjningsstödet är tänkt att vara ett yttersta skyddsnät. Nu håller det på att bli ett slags B-variant av arbetslöshetsförsäkringen som framför allt unga är hänvisade till. Jag undrar nu om detta är ett förväntat resultat av försämringarna i arbetslöshetsförsäkringen som man är nöjd med eller om regeringen tänker göra något åt den här utvecklingen.

Anf. 27 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Tack för frågan, Josefin Brink!

Kampen om jobben är regeringens viktigaste fråga. Det är glädjande att se den utveckling som har varit det sista året, där vi kan se att 119 000 fler personer går till jobbet en vanlig dag och att det är sjunkande ungdomsarbetslöshet och långtidsarbetslöshet. Vi har en av de lägsta långtidsarbetslöshetssiffrorna i hela Europa.

Men detta är förstas inte tillräckligt bra, och det är också därför som vi satsar så stora resurser i budgeten för att få tillbaka folk till arbetskraften och minska arbetslösheten.

Det pågår också en stor, parlamentarisk utredning som ser över såväl socialförsäkringssystemen som arbetslöshetsförsäkringen och som också tittar på de olika aspekter av denna fråga som Josefin Brink tar upp. Där kommer vi också att se om vi kan få till stånd en allmän obligatorisk akassa som omfattar merparten av dem som arbetar.

Det är bekymmersamt när människor inte kan få ett jobb. Därför anstränger vi oss till det yttersta för att göra vad som går att göra för att fler ska komma in i jobb.

Anf. 28 JOSEFIN BRINK (V):

Herr talman! Regeringen har nu i fem års tid besvarat varje kritik mot försämringarna i arbetslöshetsförsäkringen med: Vi vill att fler människor ska ha jobb i stället för att gå på bidrag.

Sanningen är att arbetslösheten är högre i dag än 2006. Långtidsarbetslösheten är betydligt högre än 2006 och ungdomsarbetslösheten likaså. Den stora skillnaden är att en betydligt större andel av de arbetslösa i dag står utanför arbetslöshetsförsäkringen och i stället är hänvisade till att just söka bidrag. Det var detta som min fråga handlar om.

Den utredning som man har tillsatt, Socialförsäkringsutredningen, har inte i uppdrag att se över villkoren i grundförsäkringen över huvud taget, vilket ju vore förutsättningen för att just gruppen unga som inte har etablerat sig på arbetsmarknaden ska kunna komma in i försäkringen och få ersättning. Ett obligatorium är ju ingen lösning för den som ändå inte kan kvalificera sig för ersättning.

Dessutom kommer utredningens slutbetänkande inte förrän 2013 medan den stora ökningen av socialbidragsberoendet sker nu. Alla de unga som nu tvingas köa vecka efter vecka utanför socialkontoren är knappast hjälpta av en utredning som kommer om flera år.

Anf. 29 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M):

Herr talman! Jag instämmer inte i Josefin Brinks beskrivning. Det har aldrig varit så många i sysselsättningen som det är just nu. Vi har minskat utanförskapet sedan valet 2006 med närmare 200 000 personer. Vi har också haft stora grupper unga som kommit in på arbetsmarknaden och inte kunnat etablera något arbetsvillkor och av det skälet inte har kunnat ta del av försäkringen, liksom vi har haft stora grupper som har kommit till Sverige.

Skillnaden mellan regeringens linje och Vänsterpartiets gäller hur mycket resurser vi ska satsa på bidrag till dem som inte arbetar respektive på aktiva insatser för att få folk i arbete. Det är den avgjort viktigaste komponenten för att människor ska kunna öka sin disponibla inkomst.

Vi ser att det händer saker på det här området. Jag skulle vilja säga att den största skillnaden är den mellan att ha ett arbete och att inte ha något arbete. Därför är det viktigt att vi fortsätter på den här linjen, så att inte arbetslösheten biter sig fast på höga nivåer, som den gjorde på 1990-talet. Det har vi kunnat undgå i den senaste finanskrisen, och det är jag glad för.

Stödet för demokrati i Egypten

Anf. 30 ROBERT HALEF (KD):

Herr talman! Den koptiska befolkningen i Egypten har den senaste tiden utsatts för attacker. Deras kyrkor, skolor, sjukhus och bostadsområden har under en längre tid angripits av extremistiska religiösa grupper. Senast i söndags dödades över 25 personer och flera hundra skadades i Kairo. Militärer angrep en fredlig demonstration mot en kyrkbränning i staden Aswan.

Den kristna minoriteten kopter behöver nu både Sveriges och EU:s stöd. Vi måste ställa krav på den sittande övergångsregeringen, militärrådet, på att upprätthålla säkerheten i landet. Målet är ett demokratiskt

land som inkluderar alla oavsett religionstillhörighet, där den nya konstitutionen ger lika rätt och värde för alla invånare i landet.

Herr talman! Min fråga till vår utrikesminister är: På vilket sätt kommer Sverige att agera mot helgens brutala attacker och verka för ett demokratiskt Egypten?

Anf. 31 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Redan under kvällen då detta pågick nere i Kairo uttalade jag min djupa oro och underströk det ansvar som de egyptiska myndigheterna har för att skydda alla medborgares liv, lem och säkerhet. Utvecklingen blev dess värre mycket tragisk. Från EU:s sida uttalade vi oss dagen därefter.

Vad som har skett därefter är att militärrådet har sagt att man ska undersöka det som inträffade och ställa de ansvariga till svars. Vi får se hur det går.

Vi har samtidigt, utan att säga så mycket om det, försökt uppmuntra en dialog mellan al-Azhar, alltså den högsta muslimska auktoriteten i landet, och den koptiska påven, som sitter i Kairo och Alexandria. Den dialogen tror jag också är väldigt värdefull för att förhindra att den sektaristiska motsättning blir värre, självfallet i förening med de åtgärder som militärrådet har skyldighet att vidta.

Anf. 32 ROBERT HALEF (KD):

Herr talman! Tack, utrikesministern, för svaret! Det är bra att man engagerar den koptiske patriarken och de muslimska religiösa ledarna i den här frågan.

Det är oacceptabelt att armén och religiösa extremister vänder sina vapen mot sina landsmän, kristna kopter. Som jag nämnde har både EU och Sverige ett stort ansvar att ställa krav på militärrådet. Militärrådet måste ta sitt ansvar att säkerställa alla invånares säkerhet och att se till att fria, allmänna val genomförs så småningom.

Anf. 33 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Jag kan i allt väsentligt hålla med om detta. Vad jag också har sagt är att vad jag tror behövs är en större tydlighet om tidtabellen för den demokratiska övergången i Egypten. Det har inte bara att göra med situationen för den koptiska befolkningsgruppen, utan det måste allmänt bli tydligare. Det gäller både reglerna och tidtabellen för det kommande parlamentsvalet, som nu är sekventierat på ett komplicerat sätt, och arbetet för den konstituerande församlingen och presidentvalet därefter. Detta uttalar både vi och andra, till vilken nytta det nu ska vara.

Låt mig också säga att under mitt senaste besök i Kairo besökte jag också de äldre, koptiska delarna av Kairo för att visa både uppskattning och stöd för den verksamhet som där sker.

Anf. 34 SHADIYE HEYDARI (S):

Herr talman! Min fråga är till migrationsminister Tobias Billström. Det gäller asylsökande från Iran. Under de senaste veckorna har asylsökande kurder hungerstrejkat och inlett protestaktioner mot svenska myndigheters handläggning av deras ansökan.

Det handlar om kurder som är anhängare av yari- eller yarsanireligionen och politiska aktiva kurder som har varit aktiva i både Sverige och sitt hemland Kurdistan. Dessa människor har verkat som Peshmergagerillasoldater och journalister. Av den anledningen riskerar de dödsstraff om de skickas tillbaka till Iran.

Jag frågar migrationsministern Tobias Billström: Vilka åtgärder tänker ni vidta med anledning av detta?

Frågestund

Anf. 35 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Sverige har ett rättssäkert asylsystem för att pröva de ansökningar som kommer oss till handa från människor som söker skydd i Sverige. Den ordningen bygger på en tvåinstansprövning där Migrationsverket och sedan migrationsdomstolarna undersöker huruvida människor har rimliga skäl för att få lov att stanna.

Jag ska naturligtvis inte här som minister föregripa sådana prövningar, lägga mig i dem eller ens en gång bedöma huruvida prövningarna har varit rätt eller fel. På samma sätt förhåller det sig med alla andra ärenden som prövas i vårt rättssystem. Det är inte för ministrar att kommentera detta.

Däremot kan jag konstatera att den som efter en avslutad prövning får ett nej på sin ansökan naturligtvis ska lämna Sverige. Då har behovet av skydd utretts. Om man har fått ett nej är man också förpliktad enligt internationell rätt och folkrätten att återvända hem, precis som landet i fråga enligt folkrätten är förpliktad att ta tillbaka sina egna medborgare.

Anf. 36 SHADIYE HEYDARI (S):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Det är ingen nyhet vare sig för regeringen eller för oss hur Iran behandlar de av sina medborgare som är regimkritiker. Respekt saknas för demokrati, mänskliga rättigheter, yttrandefrihet och trosfrihet. Människor fängslas dagligen, och många avrättas på grund av sina politiska uppfattningar.

Jag vet att migrationsministern inte kan lägga sig i enskilda ärenden. Men regeringen har dock möjlighet att öppna ärendet och låta dessa personer få humanitärt och politiskt skydd i Sverige på grund av den situation som råder i Iran.

Anf. 37 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Nej, det har inte regeringen alls. Sedan 2006 har vi en ny ordning i Sverige som riksdagen i bred politisk enighet har beslutat om.

Det är en ordning där migrationsdomstolar fattar beslut och där Migrationsöverdomstolen som sista instans är den enhet och institution som sätter praxis. Regeringen har sedan 2006 ingen roll i att sätta praxis. Vi

kan följaktligen inte heller vare sig öppna eller stänga något ärende. Det är ett felaktigt påstående.

Det är viktigt att i detta sammanhang understryka att man alltid som enskild asylsökande har möjlighet att anföra så kallade verkställighets hinder. Det kan det juridiska ombudet eller personen själv anmäla under processens gång. Då prövas också detta av domstol och myndigheter. Den möjligheten finns alltid.

Det är inte så att Sverige på något vis undandrar sig sitt ansvar att pröva asylansökningar. Det gör vi alltid. Men på den enskilde faller också ansvaret att ta konsekvenserna av att man får ett nej i asylprocessen. Detta har vi enligt internationell rätt, folkrätt och också enligt EU:s direktiv på området, asylprocedurdirektivet och skyddsgrundsdirektivet, rätt att säga ifrån om.

Barnadödligheten i världen

Anf. 38 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M):

Herr talman! Jag har en fråga till bistandsminister Gunilla Carlsson som handlar om millenniemål 4 och hur vi ska uppnå det.

Barnadödligheten i världen har sjunkit från 12 ½ miljon till 8,8 miljoner enligt statistiken från 2008. Minskningen beror bland annat på breda vaccinationsprogram, insatser mot malaria och tillgången på rent vatten.

Trots att framstegen är stora är bara tio länder av 67 med hög barnadödlighet inne på vägen att de ska nå kraven på minskad barnadödlighet.

Därför är min fråga till Gunilla Carlsson: Vad är regeringens planer för att fortsätta för att uppnå millenniemål 4 om minskad barnadödlighet i de övriga länderna?

Anf. 39 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Tack till ledamoten! Det är viktigt att vi diskuterar den här frågan i dessa tider av finansiell oro med tanke på hur det ser ut i vår värld, av solidaritet och också av omtanke om morgondagen och de många barn som får illa i vår värld.

Allt fler unga människor växer upp på jordklotet, men alltför många överlever inte sin egen födelse. Det är därför som regeringen nu kraftsamlar för att uppnå millenniemålen. Vi kan göra mer inom ramen för vårt utvecklingssamarbete.

Det är just därför som vi tittar väldigt mycket på det millenniemål som ledamoten nämner och också tittar på: Vad är det speciellt som fungerar?

Jag har satt upp en ambitiös målsättning om att vi ska försöka att hjälpa 250 000 barn fram till 2015. Det är därför som vi gör mer på vatten och sanitet och för mödraöverlevnad. Vi försöker också se till att kunna få barn att vara friskare för att få ökad motståndskraft.

Vi vet att detta fungerar. Men vi behöver nå fler barn för att kunna se till att de överlever sin femårsdag.

Anf. 40 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M):

Herr talman! Tack, statsrådet, för svaret! Jag är jättestolt över att Sverige har målet att ge 1 procent av bni i bistånd. Jag hoppas att den svenska regeringen kan uppmuntra fler länder att vidta samma åtgärder för att uppnå millenniemålen.

Prot. 2011/12:16

13 oktober

Frågestund

Anf. 41 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M):

Herr talman! Det var just därför jag nämnde att fler behöver göra mer. Det finns väldigt mycket luckor därute.

Det är också så att enskilda regeringar, även om det är ett utvecklingsland, har ett ansvar att se till att man skapar de bästa förutsättningarna för kvinnor som föder barnen och också för att barnen ska kunna överleva.

Det är därför som millenniemålen handlar väldigt mycket om vår egen förmåga att bidra. Men det handlar också om i vilken miljö detta stöd tas emot. Vi jobbar väldigt hårt med både kvinnors och barns rättigheter.

Tvångsavvisningar av irakier

Anf. 42 JABAR AMIN (MP):

Herr talman! Min fråga är till migrationsminister Tobias Billström.

I början av 2008 undertecknade Sverige och Irak en samförståndsöverenskommelse som bland annat reglerar vilka personer som landet Irak ska ta emot, det vill säga asylsökande som har fått avslag och utvisningsbeslut.

Nu vädjar irakiska regeringen. Jag hörde det själv i Irak för några dagar sedan, och jag talade med irakiska regeringen i går. Den vädjar om att Sverige inte längre ska skicka tillbaka människor med tvång. Man säger ja när människor frivilligt åker tillbaka men inte när de skickas med tvång.

Min fråga till ministern är: Avser ministern att tillmötesgå Iraks vädjan att inte skicka tillbaka asylsökande med tvång?

Anf. 43 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Det som Jabar Amin tar upp är en viktig och angelägen fråga. Sverige har under många år tagit emot många människor från Irak som har sökt skydd i vårt land. Men vi har inga möjligheter att erbjuda uppehållstillstånd för människor som saknar asylskäl.

Det är viktigt att man reglerar återvändandet för dem som har fått avslag på sina ansökningar. Därför undertecknade Sverige tillsammans med den irakiska regeringen 2008 ett avtal som formaliserar återvändandet och ser till att det sker i enlighet med folkrätt och internationell rätt, att alla papper är i ordning när människor återvänder, och så vidare.

Vi har inte nåtts av några propåer av den irakiska regeringen att man vill förändra eller säga upp avtalet. Vi har inte mottagit någon officiell begäran från den irakiska regeringen om att omförhandla de avtal om är i kraft, utan de fortsätter att tillämpas precis som tidigare.

Avtalet kan naturligtvis sägas upp när som helst, men så har inte gjorts. Jag vill också gärna understryka att samarbetet mellan irakiska

och svenska myndigheter fungerar väldigt väl och har gjort så sedan återtagandeavtalet skrevs under 2008. Det är dessutom inte det enda återtagandeavtalet Sverige har. Sådana har vi med många länder.

Anf. 44 JABAR AMIN (MP):

Herr talman! Om jag har förstått saken rätt signalerar den irakiska regeringen att det finns olika tolkningar av 2 § 4. Irak menar: Vi har sagt att alla som *vill* komma tillbaka till Irak är välkomna, alla irakier, men inte de som man skickar med tvång. Vilka möjligheter finns det att omförhandla just den punkten? Vad har ministern för svar?

Anf. 45 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr talman! Mitt svar är precis detsamma som jag nyss gav. Vi har inte fått några signaler, några propåer eller några framställningar från den irakiska regeringen om att man vill omförhandla eller säga upp återtagandeavtalet. Till dess att vi får några sådana propåer tänker jag inte vidta några åtgärder.

I sak kan man också säga att det säger sig självt att om man får avslag på sin asylansökan så finns det två alternativ, att lämna Sverige frivilligt eller med tvång. Regeringen ser gärna att människor lämnar frivilligt. Om vi tittar på de senaste årens siffror har ungefär 11 000 lämnat Sverige frivilligt och åkt tillbaka till Irak, och 2 000 skickats tillbaka med tvång.

De siffrorna talar också sitt tydliga språk. Ibland framställs det lite annorlunda. Vi kan notera att majoriteten som lämnar Sverige och åker tillbaka gör detta helt frivilligt. Så tycker jag också att det huvudsakligen ska vara.

Men om människor inte vill lämna Sverige frivilligt följer av avtalet att vi har rätt att beordra människor, och därmed också tillämpa tvång, för att skicka tillbaka dem ut ur Sverige. Det kommer vi också att göra.

Premiepensionssystemet

Anf. 46 GUSTAV NILSSON (M):

Herr talman! Min fråga går till statsrådet Peter Norman, och den handlar om rådgivning och förvaltning av fonderna i premiepensionssystemet.

Flera stora premiepensionsrådgivare har egna fonder i pensionssystemet. Det finns också banker som placerar i egna fonder när de ska sköta förvaltningen åt kunden. Man fungerar då som rådgivare när det gäller vilka fonder som ska väljas samtidigt som man marknadsför sina egna produkter. Som fondförvaltare ska man alltid se till att göra den placering som man bedömer ger bäst avkastning för kunden. Det ska inte finnas någon som helst misstanke om att förvaltaren gynnar egna fonder, som kanske i vissa fall ger sämre avkastning för kunden.

Här finns naturligtvis ett eget ansvar för hur placeringen ska ske, men jag vill ställa frågan om hur statsrådet ser på denna utveckling och den risk för intressekonflikter som kan uppstå mellan förvaltning och rådgivning när rådgivaren har egna fonder.

Anf. 47 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Jag tackar för frågan. Jag tycker att det är en viktig fråga.

Rent allmänt är det så, och i synnerhet i den finansiella sektorn, att kunden ofta är i ett underläge gentemot leverantören. Detta är ofta mer eller mindre komplicerade produkter, och då måste vi som politiker och lagstiftare stå som kundens skydd och göra kundens verktyg att förstå produkterna lite bättre.

Jag har själv diskuterat frågan om just epitetet rådgivare med branschen. Jag har sagt att om man går in i en Electroluxaffär får man inte träffa en dammsugarrådgivare utan en dammsugarförsäljare. Det kanske vore lämpligt att även bank- och finanssektorn anammade ett bättre språkbruk.

Vi håller nu på med konsumentfrågor i bred mening. Vi har ett samarbete både med branschen och med EU. Detta syftar till att stärka kundens ställning. Frågan om epitetet rådgivare eller försäljare finns med där, och den kommer att utvecklas ytterligare.

Frågestund

Anf. 48 GUSTAV NILSSON (M):

Herr talman! Jag tackar för svaret. Jag tycker att det är ett klargörande svar. Det är positivt att vi diskuterar frågan och talar om det här. Det är också viktigt att man klargör skillnaden mellan rådgivning och förvaltning och att detta tydliggörs på ett bra sätt så att kunden får den allra bästa avkastning på de medel man placerar i premiepensionssystemet.

Jag vill också betona det egna ansvaret. Jag tror att det är viktigt att var och en tänker över sin situation. Det kan även göras bättre informationsinsatser om detta att man har ett eget ansvar och ser till att bevaka sina intressen när man placerar medel i premiepensionssystemet.

Anf. 49 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Till detta kan jag säga att regeringen har beslutat att privat ekonomi ska ingå som en obligatorisk del i samhällskunskapen i högstadiet, vilket förhoppningsvis leder till bättre kompetens i sådana här frågor. Dessutom har Finansinspektionen fått förstärkta resurser bland annat för att ge utbildning till allmänheten i sådana här frågor.

Jag vill tillägga att jag för diskussioner med branschen om att ytterligare förbättra informationen för just fondprodukter. Min bedömning är att kunden inte riktigt förstår att exempelvis avgiften har en så pass stor betydelse för honom eller henne. Jag skulle vilja se att branschen på ett tydligare sätt visar hur mycket pengar som avgiften egentligen gräper ur kapitalet med om man till exempel sparar i tio år. Jag hoppas komma fram till en ny typ av faktablad för branschen inom en snar framtid.

Postens vinstkrav

Anf. 50 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Också jag har en fråga till Peter Norman. Den handlar om Postens vinstkrav.

Vi vet att Posten i april beslutade att ha en vinstutdelning på 1 miljard kronor – detta samtidigt som vi vet att det är många som har fått sluta på Posten och att människor i gles- och landsbygd får allt sämre service och allt längre till brevlådan. Detta innebär att Sverige slits isär och att vi får ett tudelat Sverige.

Jag undrar därför om statsrådet Peter Norman är beredd att se över vinstkravet på Post Nord?

Anf. 51 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Tillgång till post- och teletjänster är en viktig del av Sverige. Därför har regeringen exempelvis i årets budget tillskjutit medel för utbyggnaden av bredband även i glesbygden.

Posten har haft problem framför allt i södra Stockholm under den senaste tiden. Det beror på en omorganisation, och det beror på att ett stort antal av de lokala brevbärarna har sagt upp sig. Man har därför haft uppenbara problem.

I Postens bolagsordning står det tydligt att man har rikstäckande ansvar för postverksamheten. Posten är ett bolag som har en styrelse och en verkställande ledning. Uppdraget till Posten är glasklart. Jag har talat med Posten. De har inga som helst ambitioner annat än att uppfylla sitt uppdrag. Jag utgår från att de problem som vi har sett på senaste tiden har varit av övergående karaktär.

Anf. 52 MONICA GREEN (S):

Herr talman! Det är inte bara strax utanför Stockholm som det inte fungerar. Det finns exempel också i Blekinge, Småland, Skaraborg och Norrland på människor som känner att de nu får allt längre till sin brevlåda. Man får åka en mil för att hämta sin post.

Detta slår både mot människor som bor i glesbygd och mot småföretag som vill kunna växa där. Det är inte bra att Posten försämrar sin service. Det vore kanske lämpligt att se över vinstkravet och se till att Posten i stället har en bra service i hela landet.

Anf. 53 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Jag är helt överens med Monica Green om värdet av att ha en fungerande postservice i hela landet. Jag känner också till sedan tidigare att det har varit problem i södra Stockholm. Det är säkert rätt som Monica Green säger; det har varit problem i övriga landet också.

Avkastningskravet på Posten bestämmer vi år från år liksom vi gör för andra bolag. Detta är alltså inte hugget i sten, utan det ska alltid upp till diskussion när man har bolagsstämmor. Jag kan bara konstatera att Postens ledning inte gör någon annan bedömning än jag själv; det uppdrag man har i bolagsordningen ska verkställas och kommer att verkställas även om det just för tillfället har varit lite problem.

De fängslade svenska journalisterna i Etiopien

Anf. 54 AMINEH KAKABAVEH (V):

Herr talman! Till de mänskliga och demokratiska rättigheterna hör yttrandefriheten. Dessa rättigheter är universella men respekteras likafullt

inte överallt i världen. De begränsas av ett antal regimer genom publiceringsförbud och censur, men också genom att journalister hindras från att utföra sitt arbete och förhindras söka och uppdaga sanningen.

Jag vill vara fullständigt säker på att vår utrikesminister och Utrikesdepartementet för de två svenska journalisternas skull, men också för demokratins och yttrandefrihetens skull, verkligen har gjort sitt yttersta för att få de svenska journalisterna i Etiopien frigivna.

Jag ställer därför min fråga till utrikesminister Carl Bildt. Det är uppenbart att den tysta diplomatin inte har fungerat. Vad avser utrikesministern att göra för att Martin Schibbye och Johan Persson snarast möjligt ska bli fria? Jag vill också veta om utrikesministern är beredd att redovisa alla de mått och steg som Utrikesdepartementet har vidtagit i fallen.

Anf. 55 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Diplomatin har väl inte varit så tyst, utan vi har uttalat oss rätt tydligt i detta fall i olika sammanhang både när det gäller journalistfrågor och i olika uttalanden.

Det vi inriktar oss på nu är framför allt att ge det konsulära stöd som vi ska ge inför den rättegång som kommer att inledas i Addis Abeba den 18 oktober. Vi kommer att ha avancerad juridisk personal på plats förutom det omfattande stöd som vi har gett i övrigt.

Jag ska inte i detta sammanhang gå in och kommentera detaljer i situationen i Etiopien. Jag är inte säker på att det skulle vara konstruktivt i just det läge som vi har och som är rätt känsligt. Jag ber att få hänvisa till de rapporter som vi publicerar angående vår syn på situationen för mänskliga rättigheter och yttrandefrihet i olika länder, också i Etiopien, innan detta inträffade.

Anf. 56 AMINEH KAKABAVEH (V):

Herr talman! Jag tackar utrikesministern. Det är skönt att höra att folk i alla fall får vara på plats eftersom vi först fick höra att ingen, framför allt inte journalister, fick visum. Vi har tagit del av den etiopiska premiärministern Meles Zenawis uttalande vid statsbesöket i Norge. Han utdömde då journalisterna genom att hävda att de var budbärare åt en terroristorganisation. Hans uttalande innebär inget annat än att det handlar om en politisk rättegång. Han är faktiskt premiärminister och inte åklagare som på förhand fördömer journalisterna.

Därför undrar jag om utrikesministern avser att lyfta upp frågan genom att till exempel be USA om en gentjänst. Sverige och utrikesministern har vid tidigare tillfällen hjälpt USA, en gång genom att utrikesministern fick ut de två journalister som satt fängslade i Nordkorea. Det är kanske dags att lyfta upp frågan på den nivån.

Anf. 57 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Jag tror inte att det är konstruktivt att offentligt redovisa alla de åtgärder som vi vidtar, varken i detta fall eller i andra. Det som vägleder oss är att vi vill göra det som vi tror har störst förutsättningar att ge något resultat och undvika sådant som faktiskt kan orsaka skada. Jag vill understryka att i sådana här känsliga lägen finns det sådant som också kan åstadkomma rätt mycket skada om vi säger eller gör det.

Prot. 2011/12:16
13 oktober

Frågestund

Vi biträder juridiskt på alla sätt och har hjälpt till med advokater. Vi måste utgå ifrån att detta är en rättegång som kommer att ske på ett ordentligt sätt. Det är den utgångspunkt vi har även om vi inte i förväg ska bedöma sannolikheten för att det verkligen blir så. Det är den utgångspunkt vi arbetar efter. Vi har tyckt att de skulle friges innan, men nu blir det en rättegång. Vi utgår från att den sker på ett korrekt sätt.

Den internationella skuldkrisen

Anf. 58 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Min fråga riktar sig till finansmarknadsminister Peter Norman. Utvecklingen av den internationella skuldkrisen beror väldigt mycket på skeenden som ligger långt bortom vad Sverige som enskilt land kan påverka. Risker för accelererande spiraleffekter är stora när den finansiella grundstrukturen havererar i ett enskilt land. Den grekiska ekonomin är sammanflätad med det franska banksystemet, och det visar tydligt att oreda i den ena änden av systemet leder till oro i en helt annan del. Där frihandel river murar för att sprida välbefinnande över världen handlar skyddet mot skuldkrisen i mångt och mycket om att bygga skyddsvallar.

Jag undrar hur finansmarknadsministern anser att de svenska bankerna, och i förlängningen de svenska skattebetalarna, bäst ska skyddas vid en eventuellt utökad skuldkris.

Anf. 59 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Tack för frågan! Greklands problem är av en väldigt stor dignitet. När ett land råkar ut för underskott rent allmänt är mekanismen att komma tillbaka att man sparar och får ett budgetöverskott. Därmed kan man betala tillbaka på statsskulden och få ned den på rimliga nivåer. Nu har skulderna växt sig så stora i Grekland att den vägen förmodligen är körd. Räntorna på statsskulden är av den magnituden att man inte hinner med att betala tillbaka. Detta beror på dålig skatteuppbörd och dålig administration rent allmänt.

Som tur är är de svenska bankerna i liten utsträckning exponerade för grekiska och italienska banker. Däremot är det helt riktigt som frågeställaren säger att den andra ordningens effekter kan bli formidabla. Om franska, tyska och danska banker får problem hamnar det förr eller senare i Sverige, och därför måste vi ha hög vaksamhet.

Anf. 60 HANS ROTHENBERG (M):

Herr talman! Jag tackar så mycket för svaret. Skuldkrisen och bankkrisen är på sitt sätt ett instrumentellt fenomen, men i grunden handlar detta om vad det innebär för människor. Det här handlar om jobben. En påtaglig konsekvens av en utökad skuldkris är att jobben hotas för många människor både i Sverige och i andra länder. Det är också viktigt att bankerna är välkapitaliserade för att skapa de bästa förutsättningarna för arbetsmarknaden och för att man i förlängningen ska kunna vårda arbetslinjen oavsett om det handlar om Sverige eller om Grekland.

För att värna om jobben krävs det också ett gediget samarbete över gränserna. Jag undrar också hur finansmarknadsministern ser på den

Anf. 61 Statsrådet PETER NORMAN (M):

Herr talman! Låt mig bli mer konkret och tydlig. Bankernas ägare måste förstås se till att bankerna är väl kapitaliserade. Som det är nu är det orimligt att till exempel ägna sig åt återköp eller kraftiga utdelningar till aktieägarna. Bankernas kapital måste utvecklas, utökas och får inte eroderas. Det är den första och främsta skyddsvallen. Sedan finns det saker som vi politiker kan göra. Diverse garantier trädde i kraft 2008. Det arbetet gjordes då, och det är väldigt lätt att implementera det när som helst.

Arbetet med att få en bättre fungerande europeisk bankinspektion fortskrider. Något som vi kunde göra var att ge ett substantiellt extra bidrag till vår egen finansinspektion. Dessutom samarbetar inspektionerna i Europa bättre nu för tiden än de gjorde tidigare. Det skulle ha varit till gagn för oss om de hade gjort det under 2008 års kris när vi hade problem i Baltikum. Nu är det en betydligt bättre ordning i Europas finansinspektion.

Frågestund

Rättegången mot Ukrainas före detta premiärminister

Anf. 62 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (M):

Herr talman! Min fråga går till utrikesminister Carl Bildt och handlar om Ukraina. I tisdags nåddes vi av budskapet att oppositionsledaren i Ukraina, Julia Tymosjenko, hade dömts till sju års fängelse för att olagligt och olovligt ha slutit avtal med Ryssland om gasleveranser till Ukraina. President Viktor Janukovitj har under hela processen talat om ett sjuårigt straff för henne, och sedan blev det också så. Det låter som en rent politisk dom. Det för tankarna tillbaka till de tider som vi alla hade hoppats var förbi. Vi trodde att Ukraina var ett land där sådant inte kunde hända.

Ukraina är med i det östra partnerskapet som grundades av Polen och Sverige för att hjälpa de länder som har ett medlemsperspektiv på EU. För två veckor sedan hade det östra partnerskapet sitt toppmöte i Warszawa. Jag skulle gärna vilja veta om president Janukovitj då fick några signaler om att det kanske inte var lämpligt med ett sådant förhållande.

Anf. 63 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! President Janukovitj fick både i ett möte med statsministern i Warszawa och i möten med mig och EU:s utvidningskommissarie Štefan Füle i Jalta två veckor tidigare mycket tydliga signaler om hur vi såg på den här rättegången. Det här var enligt vår mening fråga om en politisk skådeprocess. Det hon anklagades för var inte relevant. Det hade inte blivit föremål för något tumult i Sverige över huvud taget, och vi är bra på att åstadkomma tumult. Det var alldeles uppenbart något som var till för att ta bort henne från den politiska arenan. Det har vi gjort mycket tydligt.

När domen kom gjorde EU ett mycket skarpt uttalande. Jag instämde i detta uttalande i olika sammanhang. Cathrine Ashton följde upp detta

med ytterligare ett mycket skarpt uttalande inför Europaparlamentet i går.

Det pågår nu olika typer av kontakter, och det sker olika typer av signalering från ukrainsk sida om de kanske ska göra några manövrar för att undvika detta. Vi fäster ingen tilltro till dessa manövrar innan vi ser faktiska resultat. Det kommer att få konsekvenser för den allmänna relationen mellan Europeiska unionen och Ukraina till dess att detta rättas till.

Anf. 64 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (M):

Herr talman! Ukraina är just nu ordförandeland i Europarådet, och Europarådet var ju egentligen tänkt för att skydda de mänskliga rättigheterna. Det har pratats i förväg om att om Ukraina skulle utdöma det här straffet mot Julia Tymosjenko skulle man till och med tänka sig sanktioner. Har det pratats någonting om sanktioner inom EU?

Anf. 65 Utrikesminister CARL BILDT (M):

Herr talman! Nej, det har det inte. När det gäller Europarådet vill jag erinra om att generalsekreteraren Thorbjørn Jagland också gjorde ett mycket tydligt uttalande. Han har också varit inblandad i diplomatin i denna fråga. Vi har inte talat om sanktioner, men det ligger en politisk sanktion i detta i och med att viljan till dialog med president Janukovitj något reducerats när vi har ett intryck av att han säger saker och ting som man kanske inte riktigt kan lita på. Det har negativa konsekvenser för den politiska dialogen.

Vi fortsätter förhandlingarna om associations- och frihandelsavtalet med Ukraina. Jag hoppas att vi kan slutföra dem. Det ligger i både EU:s och Ukrainas intresse, men jag tror att förutsättningarna för att få det avtalet ratificerat är mycket små under nuvarande omständigheter.

Anf. 66 ANDRE VICE TALMANNEN:

Det var den sista frågan och det sista svaret under denna frågestund. Vi tackar de närvarande statsråden för medverkan.

2 § Avsägelse

Andre vice talmannen meddelade att *Anders Flanking* (C) avsagt sig uppdragen som ledamot i kulturutskottet och som suppleant i konstitutionsutskottet från och med den 14 oktober.

Kammaren biföll denna avsägelse.

3 § Anmälan om särskild företrädare för partigrupp

Andre vice talmannen meddelade att Centerpartiets riksdagsgrupp anmält *Anders W. Jonsson* som särskild företrädare för partigruppen.

4 § Anmälan om personlig ersättare för särskild företrädare för partigrupp

Prot. 2011/12:16
13 oktober

Andre vice talmannen meddelade att Centerpartiets riksdagsgrupp anmält *Ulrika Carlsson* i Skövde som personlig ersättare för särskild företrädare för partigruppen.

5 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan

Andre vice talmannen meddelade att information från regeringen om Europeiska rådets möte skulle lämnas *onsdagen den 26 oktober efter voteringen kl. 16.00*. Informationen den 19 oktober kl. 9.00 skulle utgå.

6 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelse:

Interpellation 2011/12:36

Till riksdagen

Interpellation 2011/12:36 Minskade utsläpp inom EU
av Jens Holm (V)

Interpellationen kommer att besvaras torsdagen den 27 oktober 2011. Miljöministern har inte möjlighet att besvara interpellationen inom anvisad tid på grund av redan inbokade engagemang.
Stockholm den 12 oktober 2011

Miljödepartementet

Lena Ek (C)

Enligt uppdrag

Lena Ingvarsson

Expeditions- och rättschef

7 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott

Andre vice talmannen anmälde att ett utdrag ur prot. 2011/12:1 för tisdagen den 11 oktober i ärende om subsidiaritetsprövning av EU-förslag inkommit från konstitutionsutskottet.

8 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Proposition

2011/12:12 till civilutskottet

EU-dokument

KOM(2011)594 till skatteutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 5 december.*

KOM(2011)609 till arbetsmarknadsutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 7 december.*

9 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades

Skrivelser

2011/12:19 Riksrevisionens rapport om Försvarsmaktens stöd till samhället vid kriser

2011/12:20 Riksrevisionens granskning av Botniabanan och järnvägen längs Norrlandskusten

Motioner

med anledning av prop. 2010/11:165 Skatteförfarandet

2011/12:Sk1 av Jacob Johnson m.fl. (V)

2011/12:Sk2 av Jennie Nilsson m.fl. (S)

EU-dokument

KOM(2011)608 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (2014–2020)

10 § Anmälan om interpellationer

Anmäldes att följande interpellationer framställdes

den 13 oktober

2011/12:41 Utbildningen av lärare i minoritetsspråk

av *Jabar Amin* (MP)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2011/12:42 Ökad militär verksamhet i Vättern

av *Peter Rådberg* (MP)

till försvarsminister Sten Tolgfors (M)

Interpellationerna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 18 oktober.

11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 12 oktober

2011/12:37 Satsning på Södra stambanan och Ostlänken
av *Karin Granbom Ellison* (FP)
till statsrådet Catharina Elmsäter-Svärd (M)
2011/12:38 EPA-avtalens framtid och nya ultimatum till utvecklings-
länderna
av *Hans Linde* (V)
till statsrådet Ewa Björling (M)
2011/12:39 Hoten mot hbt-personers yttrandefrihet i Ryssland
av *Hans Linde* (V)
till utrikesminister Carl Bildt (M)
2011/12:40 Sjukvården inom hemvärnet
av *Allan Widman* (FP)
till försvarsminister Sten Tolgfors (M)

den 13 oktober

2011/12:41 Skyddsnät för ungdomar som hoppar av gymnasiet
av *Esabelle Dingizian* (MP)
till utbildningsminister Jan Björklund (FP)
2011/12:42 Telefoni på landsbygden
av *Ingemar Nilsson* (S)
till statsrådet Anna-Karin Hatt (C)
2011/12:43 Bolagskonstruktioner, avdrag och bolagsskatt
av *Jennie Nilsson* (S)
till finansminister Anders Borg (M)
2011/12:44 Regeringen och kvotering till börsbolagens styrelser
av *Jennie Nilsson* (S)
till statsminister Fredrik Reinfeldt (M)

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 18 oktober.

12 § Kammaren åtskildes kl. 15.01.

Förhandlingarna leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

KARI HASSELBERG

/Eva-Lena Ekman

Prot. 2011/12:16
13 oktober

Innehållsförteckning

1 § Frågestund	1
Anf. 1 ANDRE VICE TALMANNEN	1
<i>Brott mot arbetsmarknadslagar.....</i>	<i>1</i>
Anf. 2 EVA-LENA JANSSON (S)	1
Anf. 3 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	1
Anf. 4 EVA-LENA JANSSON (S)	1
Anf. 5 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	2
<i>Arbetslösheten</i>	<i>2</i>
Anf. 6 ELISABETH SVANTESSON (M).....	2
Anf. 7 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	2
Anf. 8 ELISABETH SVANTESSON (M).....	3
Anf. 9 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	3
<i>Klustervapen.....</i>	<i>3</i>
Anf. 10 PETER RÅDBERG (MP)	3
Anf. 11 Utrikesminister CARL BILDT (M)	3
Anf. 12 PETER RÅDBERG (MP)	4
Anf. 13 Utrikesminister CARL BILDT (M)	4
<i>Arbetsmarknaden för utsatta grupper</i>	<i>4</i>
Anf. 14 CHRISTER NYLANDER (FP)	4
Anf. 15 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	4
Anf. 16 CHRISTER NYLANDER (FP)	5
Anf. 17 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	5
<i>EU och Cypernkonflikten</i>	<i>5</i>
Anf. 18 KERSTIN LUNDGREN (C).....	5
Anf. 19 Utrikesminister CARL BILDT (M)	6
Anf. 20 KERSTIN LUNDGREN (C).....	6
Anf. 21 Utrikesminister CARL BILDT (M)	6
<i>De kristna i Egypten och Irak.....</i>	<i>7</i>
Anf. 22 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	7
Anf. 23 Utrikesminister CARL BILDT (M)	7
Anf. 24 MARGARETA SANDSTEDT (SD)	7
Anf. 25 Utrikesminister CARL BILDT (M)	7
<i>Kostnaden för försörjningsstöd</i>	<i>8</i>
Anf. 26 JOSEFIN BRINK (V)	8
Anf. 27 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	8
Anf. 28 JOSEFIN BRINK (V)	9
Anf. 29 Arbetsmarknadsminister HILLEVI ENGSTRÖM (M).....	9

<i>Stödet för demokrati i Egypten</i>	9	Prot. 2011/12:16
Anf. 30 ROBERT HALEF (KD)	9	13 oktober
Anf. 31 Utrikesminister CARL BILDT (M)	10	
Anf. 32 ROBERT HALEF (KD)	10	
Anf. 33 Utrikesminister CARL BILDT (M)	10	
<i>Asylsökande iranska kurder</i>	10	
Anf. 34 SHADIYE HEYDARI (S)	10	
Anf. 35 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	11	
Anf. 36 SHADIYE HEYDARI (S)	11	
Anf. 37 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	11	
<i>Barnadödligheten i världen</i>	12	
Anf. 38 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M)	12	
Anf. 39 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	12	
Anf. 40 ELISABETH BJÖRNSDOTTER RAHM (M)	12	
Anf. 41 Statsrådet GUNILLA CARLSSON (M)	13	
<i>Tvångsavvisningar av irakier</i>	13	
Anf. 42 JABAR AMIN (MP)	13	
Anf. 43 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	13	
Anf. 44 JABAR AMIN (MP)	14	
Anf. 45 Statsrådet TOBIAS BILLSTRÖM (M)	14	
<i>Premiepensionssystemet</i>	14	
Anf. 46 GUSTAV NILSSON (M)	14	
Anf. 47 Statsrådet PETER NORMAN (M)	14	
Anf. 48 GUSTAV NILSSON (M)	15	
Anf. 49 Statsrådet PETER NORMAN (M)	15	
<i>Postens vinstkrav</i>	15	
Anf. 50 MONICA GREEN (S)	15	
Anf. 51 Statsrådet PETER NORMAN (M)	16	
Anf. 52 MONICA GREEN (S)	16	
Anf. 53 Statsrådet PETER NORMAN (M)	16	
<i>De fängslade svenska journalisterna i Etiopien</i>	16	
Anf. 54 AMINEH KAKABAVEH (V)	16	
Anf. 55 Utrikesminister CARL BILDT (M)	17	
Anf. 56 AMINEH KAKABAVEH (V)	17	
Anf. 57 Utrikesminister CARL BILDT (M)	17	
<i>Den internationella skuldskrisen</i>	18	
Anf. 58 HANS ROTHENBERG (M)	18	
Anf. 59 Statsrådet PETER NORMAN (M)	18	
Anf. 60 HANS ROTHENBERG (M)	18	
Anf. 61 Statsrådet PETER NORMAN (M)	18	
<i>Rättegången mot Ukrainas före detta premiärminister</i>	19	
Anf. 62 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (M)	19	
Anf. 63 Utrikesminister CARL BILDT (M)	19	
Anf. 64 WALBURGA HABSBURG DOUGLAS (M)	20	
Anf. 65 Utrikesminister CARL BILDT (M)	20	
Anf. 66 ANDRE VICE TALMANNEN	20	
2 § Avsägelse	20	
3 § Anmälan om särskild företrädare för partigrupp	20	

4 § Anmälan om personlig ersättare för särskild företrädare för partigrupp	20
5 § Meddelande om ändring i kammarens sammanträdesplan.....	21
6 § Anmälan om fördröjt svar på interpellation	21
7 § Anmälan om inkommet protokollsutdrag från utskott	21
8 § Hänvisning av ärenden till utskott	21
9 § Bordläggning.....	22
10 § Anmälan om interpellationer	22
11 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	22
12 § Kammarén åtskildes kl. 15.01.	23

